

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 9 oktober 2018

Onderwerp: Vaststelling Omgevingsvisie NH2050

Kenmerk: 1076848/1129181

Bijlagen: 3 (Nota van beantwoording, eindconcept Omgevingsvisie NH2050 en advies commissie m.e.r. incl. reactie van GS en aanvulling op PlanMER)

Vaststelling Omgevingsvisie NH2050

1. Inleiding

Op 23 mei 2016 hebben Provinciale Staten (PS) de Startnotitie Omgevingsvisie NH2050 vastgesteld. Daarin is het proces afgesproken om tot een Omgevingsvisie voor de provincie Noord-Holland te komen.

Het proces bestaat uit vier stappen. Op 21 januari 2017 zijn de Verkenningen NH2050 gepresenteerd aan en besproken in de Statencommissie R&W, waarmee de eerste fase werd afgerond. Het document Verkenningen NH2050 geeft feiten over autonome ontwikkelingen die op de samenleving van Noord-Holland afkomen en formuleert opgaven die daaruit voortvloeien. Dit heeft in het gehele proces van totstandkoming van de Omgevingsvisie het referentiekader gevormd.

De tweede fase was die van het formuleren van de koers voor de Omgevingsvisie. Deze fase is afgerond met de vaststelling van Koers NH2050. Met Koers NH2050 hebben Provinciale Staten vanuit hun kaderstellende rol halverwege het proces de hoofdrichting van onze Omgevingsvisie bepaald door de ambities en doelen te formuleren die leidend moeten zijn voor onze Omgevingsvisie.

Als derde stap is Koers NH2050 uitgewerkt in de Ontwerp Omgevingsvisie NH2050. In de Ontwerp Omgevingsvisie zijn de in Koers NH2050 geformuleerde langetermijnambities vertaald naar een aantal generieke randvoorwaarden en principes over de leefomgevingskwaliteit in Noord-Holland en een vijftal bewegingen naar de toekomst toe. In deze bewegingen worden steeds in samenhang een aantal ambities uit de Koers NH2050 beschreven samen met een aantal ontwikkelprincipes en randvoorwaarden die daar richting aan geven. Deze fase is afgesloten met een tweetal participatiebijeenkomsten van Provinciale Staten met raadsleden en algemeen bestuursleden van waterschappen ter voorbereiding van de bespreking van de Ontwerp Omgevingsvisie NH2050 in de commissie R&W.

Als vierde en laatste stap is de Ontwerp Omgevingsvisie NH2050 na bespreking in de commissie R&W op 18 juni 2018 samen met het bijbehorende PlanMER ter inzage gelegd voor een periode van zes weken. Op 14 juni hebben we per brief met kenmerk 1076848/1084996 het ontwerp en het PlanMER ter informatie aan PS gezonden.

In totaal zijn 108 zienswijzen ingediend. GS hebben op alle ingediende zienswijzen antwoorden geformuleerd en deze antwoorden zijn gebundeld in de Nota van Beantwoording. Op basis van de ingediende zienswijzen worden in de Nota van Beantwoording een aantal wijzigingen voorgesteld in zowel tekst als kaartbeelden van de Ontwerp Omgevingsvisie. Deze wijzigingen

zijn in de bijgevoegde Omgevingsvisie NH2050 gemarkeerd. De Nota van Beantwoording en de Omgevingsvisie NH2050 worden ter vaststelling aan PS voorgelegd. Met de vaststelling door PS wordt het proces van de Omgevingsvisie NH2050 afgerond.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Beknopte inhoud Omgevingsvisie NH2050

In de Omgevingsvisie NH2050 zijn de in Koers NH2050 geformuleerde langetermijnambities vertaald naar een aantal generieke randvoorwaarden en principes over de leefomgevingskwaliteit in Noord-Holland en een vijftal bewegingen naar de toekomst toe. In deze vijf bewegingen waarin in samenhang een aantal ambities uit de Koers NH2050 worden beschreven samen met een aantal ontwikkelprincipes en randvoorwaarden. De hoofdambitie is de balans tussen economische groei en leefbaarheid. De aan de visie gekoppelde sturingsfilosofie is 'lokaal wat kan, regionaal wat moet'.

In de wetenschap dat de wereld waarmee Noord-Holland is verbonden continu verandert, geven deze bewegingen en ontwikkelprincipes enerzijds richting – en daarmee houvast naar een onbekende toekomst –, en anderzijds voldoende ruimte en handelingsperspectief om te anticiperen op nieuwe ontwikkelingen. We presenteren dus geen eindbeeld voor 2050. Deze visie laat in algemene zin wel zien wat onze ontwikkelprincipes en randvoorwaarden zijn voor de hele provincie om een hoge leefomgevingskwaliteit te bieden. Deze principes en randvoorwaarden zijn overkoepelend: ze gelden voor de hele provincie. Hierbij komen de thema's gezondheid, veiligheid, klimaatadaptatie en landschap aan bod, alsook een aantal generieke principes voor het gebruik van de fysieke leefomgeving. Daarnaast schetsen we in de vijf samenhangende bewegingen naar de toekomst toe hoe we omgaan met opgaven die op onze samenleving afkomen en die we willen faciliteren.

Het gaat om de volgende vijf bewegingen:

- **Dynamisch Schiereiland** – hier is het benutten van de unieke ligging leidend waarbij de kustverdediging voorop staat en waar toeristische en recreatieve kansen benut kunnen worden en natuurwaarden worden toegevoegd.
- **Metropool in ontwikkeling** – hierin beschrijven we hoe de Metropoolregio Amsterdam steeds meer als één stad gaat functioneren en dat de reikwijdte van de metropool groter wordt. Door het ontwikkelen van een samenhangend metropolitaan systeem vergroten we de agglomeratiekracht.
- **Sterke kernen, sterke regio's** – deze beweging gaat het over de ontwikkeling van centrumgemeenten die daarmee het voorzieningenniveau in de gehele regio waarin ze liggen vitaal houden en de kernen hun herkenbare identiteit behouden.
- **Nieuwe energie** – deze beweging gaat het over het benutten van de economische kansen van de energietransitie en circulaire economie.
- **Natuurlijk en vitaal landelijke omgeving** – deze beweging gaat over het ontwikkelen van natuurwaarden in combinatie met het versterken van de (duurzame) agri-foodsector.

Tenslotte beschrijven we in het hoofdstuk 'Van visie naar uitvoering' hoe we de lange termijn ontwikkelprincipes vertalen naar uitvoering voor de korte termijn (0-5 jaar). Dit gebeurt onder meer in de vorm van uitvoeringsprogramma's, regionale samenwerkingsagenda's en de Omgevingsverordening waarin we de mogelijkheid hebben ontwikkelprincipes te vertalen naar regels die juridisch doorwerken op anderen. De uitvoering monitoren wij en passen we elke twee jaar aan, op basis van de voortgang. Ook monitoren we in de vierjaarlijkse Omgevingsvisiemonitor NH2050 hoe de leefomgeving in Noord-Holland er voor staat. Als we vinden dat onze ambities onvoldoende waargemaakt worden, of als er onverwachte ontwikkelingen zijn, dan kunnen we de uitvoering van onze acties versterken. Bijstellen van de Omgevingsvisie zelf is alleen aan de orde bij radicale veranderingen of trendbreuken. Per beweging hebben we een aanzet beschreven voor de mix aan instrumenten die we kunnen en willen inzetten. De bedoeling is om met het aantreden van een nieuw College in het voorjaar van 2019 een definitief en actueel overzicht vast te stellen van de acties die we in de komende Collegeperiode (2019-2023) voorstaan. Dit zal gelijktijdig plaatsvinden met de besluitvorming over de Omgevingsverordening (medio/eind 2019). Vervolgens kunnen deze acties begin 2021

geactualiseerd worden, aan de hand van de actualisatie van de Omgevingsverordening, naar aanleiding van de Omgevingswet die dan in werking treedt.

Zienswijzen en Nota van Beantwoording

Van 11 juni tot en met 31 juli 2018 heeft de Ontwerp Omgevingsvisie NH2050 ter inzage gelegen. In totaal zijn er 108 zienswijzen ingediend. Afkomstig van vele verschillende stakeholders, zoals gemeenten, waterschappen, belangenorganisaties, burgers en ondernemers. Naast de opmerkingen en voorstellen tot wijziging van de visie, worden in veel zienswijzen complimenten geuit voor het proces dat doorlopen is en de inhoud van de Omgevingsvisie die het resultaat is van dat proces. Ook worden er regelmatig voorstellen gedaan voor verdere samenwerking op verschillende onderwerpen, projecten en programma's. GS hebben op alle ingediende zienswijzen een reactie geformuleerd. Deze zijn gebundeld in de Nota van Beantwoording, waarin de voorgestelde reactie per zienswijze wordt weergegeven. Als inleiding op de Nota van Beantwoording wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste rode draden en majeure discussiepunten die uit de zienswijzen naar voren komen.

Sommige zienswijzen geven aanleiding tot het aanbrengen van een wijziging in de Omgevingsvisie, in de tekst of een kaartbeeld. In de Nota van Beantwoording geven wij per zienswijze expliciet in reactie aan of en zo ja, welke wijziging wordt voorgesteld. Tevens is een lijst met kaartwijzigingen opgenomen. In de definitieve versie van de Omgevingsvisie NH2050 die nu ter vaststelling aan PS wordt voorgelegd, zijn alle voorgestelde wijzigingen gemarkeerd.

In de Nota van Beantwoording worden geen fundamentele wijzigingen van de Omgevingsvisie voorgesteld. Wel wordt in sommige gevallen voorgesteld om een ontwikkelprincipe iets aan te scherpen, te nuanceren of te verduidelijken.

Advies commissie m.e.r.

De commissie m.e.r. heeft een aantal inhoudelijke/procesmatige adviezen uitgebracht. Deze adviezen zijn waar nodig overgenomen in de Omgevingsvisie en in een aanvulling op het planMER. Daarnaast geeft de commissie een aantal adviezen en aandachtspunten gericht op de toekomst:

- Hoewel de commissie constateert dat de Omgevingsvisie NH2050 abstract en algemeen van aard is, en aangeeft dat het begrijpelijk is dat ook het planMER dat is, wordt ook geconstateerd dat de meerwaarde van een planMER in dit stadium beperkt is vanwege het abstractieniveau van de visie en planMER. Daarom is het van belang dat wanneer het beleid met de verdere uitwerking van de visie concreter wordt, waar nodig weer een plan- of projectMER uitgevoerd gaat worden om ervoor te zorgen dat ook dan het milieubelang nog steeds volwaardig en integraal wordt meegenomen.
- De commissie adviseert een informatiesysteem uit te werken gekoppeld aan de doelen uit de Omgevingsvisie. Dit advies van de commissie nemen we over; parallel aan het opstellen van de Omgevingsvisie met planMER is gewerkt aan de ontwikkeling van een doorlopende effectmonitor, de Omgevingsvisiemonitor NH2050. Deze monitor krijgt een signalerende functie: een 'vinger-aan-de-pols'. De informatie uit het planMER en de hierin toegepaste indicatoren vormen de basis voor de effectmonitor. De monitor zal naar verwachting in het voorjaar 2019 operationeel worden.

Intrekken bestaande strategische visies

In de door PS vastgestelde Startnotitie is afgesproken dat, in lijn met de Omgevingswet, de bestaande sectorale strategische visies die toezien op (onderdelen van) de fysieke leefomgeving opgaan in de Omgevingsvisie. Dit betekent dat in principe met de vaststelling van de Omgevingsvisie de volgende provinciale visies komen te vervallen: Structuurvisie Noord-Holland 2040, Provinciaal Milieu Beleidsplan 2015 – 2018, Provinciaal Verkeer en Vervoerplan en de Agenda Groen.

De Provinciale Ruimtelijke Verordening blijft ook na intrekken van de Structuurvisie van kracht. Inmiddels is gestart met het opstellen van de Omgevingsverordening, die volledig zal aansluiten op de Omgevingsvisie. De Omgevingsverordening wordt in twee stappen in lijn gebracht met de Omgevingsvisie. De eerste tranche zal eind 2019 ter vaststelling aan PS worden voorgelegd. De tweede tranche is voorzien eind 2020, zodat bij van kracht worden van de Omgevingswet op 1

januari 2021, alle relevante verordeningen in de Omgevingsverordening zijn opgenomen, passend bij de ambities uit de Omgevingsvisie.

Specifiek valt voor de volgende te vervallen beleidskaders het volgende op te merken. De Agenda Groen wordt in lijn met de afspraken in de Startnotitie ingetrokken. Omdat de Wet natuurbescherming (die vooralsnog niet opgaat in de Omgevingswet) vereist dat provincies een 'provinciale natuurvisie' vaststellen, en de Agenda Groen als zodanig was bestempeld, is het noodzakelijk een nieuw document aan te wijzen als provinciale natuurvisie. Omdat wij het – gelet op de gewenste integratie van beleid – onwenselijk achten om een separate provinciale natuurvisie vast te stellen, wordt voorgesteld om de Omgevingsvisie, in samenhang met het jaarlijks door Provinciale Staten vast te stellen Programma Natuurontwikkeling, als zodanig te bestempelen. De Omgevingsvisie bevat de kaders van het provinciale natuurbeleid vanuit een integraal perspectief; het Programma Natuurontwikkeling werkt deze uit. Beide documenten worden door Provinciale Staten vastgesteld en bij de totstandkoming ervan is een grote groep belanghebbenden betrokken geweest.

In één geval- de Watervisie 2021- is sprake van een uitzondering op het uitgangspunt in de Startnotitie. Dit heeft te maken met het feit dat op basis van de nu nog geldende wetgeving (tot inwerkingtreding van de Omgevingswet) het nodig is om de programmatische en uitvoeringsgerichte onderdelen van de bestaande Watervisie nog te laten voortbestaan. De betreffende onderdelen richten zich specifiek op een aantal uitvoeringsacties die een wettelijke verplichting zijn. Door het uitvoeringsgerichte karakter passen deze onderdelen niet in een strategische lange termijnvisie als de Omgevingsvisie NH2050, maar eerder in een programma dat daaronder hangt.

Specifiek voor de Watervisie 2021 geldt dat deze dus nog enige tijd zal blijven bestaan naast de Omgevingsvisie NH2050 en dus nog niet wordt ingetrokken. Reden hiervan is dat Watervisie 2021 een taakstellend uitvoerend karakter heeft, waarmee door Provinciale Staten wordt voldaan aan de verplichtingen van de Waterwet (art. 4.4) en de Kaderrichtlijn Water. De hoofdstukken in Watervisie 2021 leiden aan het einde tot uitvoeringsacties, 'Wat doen we in de planperiode (2016-2021)'. Deze acties leveren een belangrijke bijdrage aan het realiseren van de doelen uit de Omgevingsvisie en zijn op geen enkel punt strijdig ermee. Watervisie 2021 zal, gekoppeld aan de wettelijk verplichte KRW cyclus, aan het einde van de huidige 6-jarige planperiode worden vervangen door een volgend waterprogramma. De naam 'watervisie' wordt dan als gevolg van het opgaan van de waterwet in de Omgevingswet vervangen door 'waterprogramma'. Zo lang dit programma nog niet is vastgesteld, is het nodig de Watervisie 2021 te laten voortbestaan en te beschouwen als de programmatische uitwerking van het thema water uit de Omgevingsvisie.

Voor de Woonvisie en andere beleidskaders zonder wettelijke grondslag geldt dat ze na vaststelling van de Omgevingsvisie NH2050 in lijn moeten worden gebracht met de Omgevingsvisie. Dit gebeurt in de nadere uitwerking van de Omgevingsvisie en zal veelal in programma's vorm krijgen. Vanwege het ontbreken van de wettelijke grondslag om een Woonvisie op te stellen, is geen expliciet besluit voor intrekking, zoals in de Startnotitie aangekondigd, vereist.

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

De Omgevingsvisie NH2050 is in co-creatie met heel veel anderen gemaakt. In alle fasen van het proces hebben we in grotere en kleinere bijeenkomsten, werkateliers en bestuurlijke overleggen het gesprek gevoerd over en samengewerkt aan de Omgevingsvisie NH2050. In totaal zijn ongeveer 500 vertegenwoordigers van gemeenten, veiligheidsregio's, omgevingsdiensten, GGD's, waterschappen en belangenorganisaties uit de profit- en non-profitsector betrokken geweest bij de totstandkoming. Specifiek in de fase van het opstellen van de Ontwerp Omgevingsvisie zijn, naast alle kleinere sessies, twee grote congressen georganiseerd: een bestuurlijk congres op 8 februari 2018 en een ambtelijk congres op 17 april 2018. Daarnaast hebben PS ter voorbereiding op de bespreking van de Ontwerp Omgevingsvisie in de commissie R&W een tweetal participatiebijeenkomsten georganiseerd voor gemeenten en waterschappen op 22 en 23 mei 2018.

Om de betrokkenheid van met name gemeenten en waterschappen bij onze Omgevingsvisie goed te borgen, namen aan de ambtelijke projectgroep die de Omgevingsvisie daadwerkelijk heeft opgesteld ook vertegenwoordigers deel van gemeenten uit de verschillende regio's in Noord-Holland en de drie Noord-Hollandse waterschappen.

Naast de participatie van alle professionele stakeholders, hebben we tussen 1 maart 2017 en 1 juni 2018 onder de noemer Jouw Noord-Holland een grootschalige publiekscampagne uitgevoerd, gericht op de inwoners van Noord-Holland.

De campagne bestond uit drie representatieve panelonderzoeken onder respectievelijk 1600, 1400 en 1447 Noord-Hollanders. Daarnaast kent de campagne een aantal niet-representatieve activiteiten die kleuring beoogden te geven aan het publieke debat. Live-gesprekken in klein verband (Huiskamers van Noord-Holland) en groot verband (op tweemaal op Bevrijdingspop in Haarlem en Sail Den Helder). Tevens is er een platform ingericht op Facebook, waar uiteindelijk ruim 11.500 volgers (peildatum 8 mei 2018) berichten postten.

Alle beschikbare verslagen van de bijeenkomsten met professionals, bestuurders, alsmede de uitkomsten van panelonderzoeken en verslagen van de huiskamers van Noord-Holland en impressies van de grote evenementen, zijn te vinden op www.noord-holland.nl/omgevingsvisie.

Gezien het intensieve maakproces en de impact die we willen dat uitgaat van de Omgevingsvisie NH2050 op de Noord-Hollandse samenleving, zal ook na vaststelling van de visie door PS extra aandacht gegeven worden aan communicatie over de visie. Er wordt een publieksvriendelijke versie gemaakt van de visie in verschillende vormen (tekst, film) en regionale media zullen benaderd worden. Ook zal op 8 februari 2019 een afsluitend congres worden georganiseerd.

Aan de vaststelling van de Omgevingsvisie NH2050 zijn geen directe financiële consequenties verbonden. Uiteraard zullen voor de inzet van de verschillende instrumenten die uitvoering gaan geven aan de visie, bijvoorbeeld uitvoeringsprogramma's en regionale samenwerkingsagenda's, wel financiële middelen nodig zijn. De toedeling van deze middelen maakt in principe onderdeel uit van de jaarlijkse begrotingscyclus.

4. Proces en procedure

PS stellen de Omgevingsvisie NH2050 en bijbehorende Nota van Beantwoording vast, zoals ook vastgesteld in de Startnotitie. Op basis van de vastgestelde Nota van Beantwoording zullen GS vervolgens iedere indiener van een zienswijze een schriftelijk antwoord sturen. Omdat de Omgevingsvisie een zelfbindende visie is en dus geen directe doorwerking heeft op anderen, is tegen dit besluit geen beroep mogelijk.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. J.W. Remkes, voorzitter

mw. mr. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

Gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 9 oktober 2018;

Gelet op artikel 2.2 Wet ruimtelijke ordening, artikel 1.7 Wet natuurbescherming, artikel 4.4 Waterwet, artikel 5 Planwet verkeer en vervoer en artikel 4.9 Wet milieubeheer;

Besluiten:

1. de Nota van Beantwoording Omgevingsvisie NH2050 vast te stellen;
2. de Omgevingsvisie NH2050, inclusief de naar aanleiding van de Nota van Beantwoording voorgestelde wijzigingen, vast te stellen als een plan of visie op grond van:
 - artikel 2.2 Wet ruimtelijke ordening;
 - artikel 1.7 Wet natuurbescherming
 - artikel 4.4 Waterwet;
 - artikel 5 Planwet verkeer en vervoer;
 - artikel 4.9 Wet milieubeheer;
3. de Structuurvisie Noord-Holland 2040, vastgesteld door Provinciale Staten op 17 mei 2010 en partieel herzien door Provinciale Staten op 15 december 2014, in te trekken;
4. de Agenda Groen, vastgesteld door Provinciale Staten op 11 maart 2013, in te trekken;
5. het Provinciaal Verkeers- en Vervoerplan, vastgesteld door Provinciale Staten op 1 oktober 2007, in te trekken;
6. het Provinciaal Milieubeleidsplan 2015 – 2018, vastgesteld door Provinciale Staten op 15 december 2014, in te trekken.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier